D • N
26/10 1952

Eisenhower mot Stevenson

Den amerikanska presidentkampanjen började på ett högt plan: betydande kandidater nominerades av de stora partietna, programtalen präglades av en humanitär och internationalistisk anda, uttalanden av respekt för motståndaren mängdes in i den hårda kritiken. Sedan dess har propagandan vecka för vecka sjunkit i nivå, mer än som kan anses ofrånkomligt då hetsen stegras inför valdagen. De ömsesidiga beskyllningarna för tvivelaktiga ekonomiska transaktioner är ett bevis härför, de personliga utfallen ett annat. För europeiska liberaler — och säkerligen för många amerikaner — ligger emellertid den största misärskningen på ett annat plan. Eisenhowers kampanj har inte motsvarat generalens föregående insatser och hans uppträdande under kampen om nomineringen. Den har varit familjande och skiftande, inneburit kurtis av grupper som är fiender till generalens eget program, och den har innehållit öppna och förtäckta angrepp på regeringen som en man i hans ställning inte anständigtvis kan stå för.

Eisenhowers segar över Taft vid nomineringen i Chicago var till stor del en personlig triumf, en hyllning åt krigsledaren, men den framstod också som en självständig mans seger över den republikanska partimaskinen och som ett bakslag för den reaktionära riktningen inom partiet. Endast genom att nominera en folkhjälte, som tillika genom en moderat liberal hållning kunde vinna de oberoende väljarna, fanns det utsikt för en republikansk återkomst efter fem nederlag i följd — detta var tanken. Men Eisenhowers kampanj har till stor del gått ut på att övertygas motståndarna inom det egna partiet, de grupper som var mot hans kandidatur; han har sökt en medellinje mellan sig själv (för tre månader sedan) och Taft. Är detta ett riktigt uttryck för Eisenhowers egentliga politiska uppfattning, har de tränade politikerna gjort om generalen efter sitt beläte, eller är det fråga om taktiska finter, avsedda att under striden säkra enigheten inom partiet? I det senaste fallet kan man hoppas att Eisenhower som president blir mera självständig, ledande och liberal än som aspirant på posten. Men många befarar att han redan formats till ett redskap för de republikanska bossarna, och att han skall förbli det.

Det är både uttalanden och symboliska handlingar som markerar Eisenhowers förändring — eller skall man tala om ett avslöjande? Generalen anklagar regeringen för att ha genom en ohöcklig politik förlorat Kina till kommunismen, för att ha "slarvat" USA in i Koreakriget, för en "negativ" återhållandets politik. Han begär nedskärning av försvarsbudgeten med bortåt 50 procent. Han talar om slagsmål mot kommunismen inom landet och kräver i allmänna ordalag extrema åtgärder. Trots att fasthållande vid de allmänna riktlinjer som Truman, Marshall och Acheson dragit upp söker han på detta sätt tillfredställa den underliga blandning av aggressiv nationalism och isolationism som kännetecknar de konservativa republikanerna. När han blir ställd mot väggen modererar han sina uttalanden; han vill inte med vapenmakt ingripa till de undertryckta folkens befrielse — men vad kvarstår då utom återhållandets politik? —, han vill inte avveckla aktionen i Korea, han vill inte förneka Marshalls förtjänster. En mera olustigt är det då Eisenhower uppvisar sin solidaritet med dem som förebrider hets- och hatpropagandan mot alla olikhtänkande under antikommunismens mask — då han omfamnar senator McCarthy i Wisconsin eller senator Jenner i Indiana, män som praktiskt taget anklagar Eisenhowers vänner och kamrater, såsom Truman och Marshall, för förräderi. Varje amerikansk president måste beräkna att komma till makten med lymlar i svansen på triumftåget, men den insikten tycks Eisenhower ha haft alltför lätt att anamma.

Bland Eisenhowers medhjälpare är det hänsynslösa vädjandet till skilda stämningar än mera påtagligt. Särskilt har vicepresidentkandidaten Nixon utmärkt sig. Den senaste attacken mot Stevenson för att denne givit den för mened dömde och för spioneri misstänkte Alger Hiss ett intyg om god karaktär är genen; Hiss hörde till de mest betrodda männen inom utrikesdepartementet, och till dem som frivilligt betygade hans goda karaktär hörde medlemmarna av högsta domstolen Frankfurter och Reed.

Stevenson har vuxit under kampanjen. Hans tal har en personlig utformning — enligt bestämda uppgifter skriver han dem själv i en ovanlig utsträckning — och de har en klang av mod och patos. Ehuru han i det väsentliga anknyter till det demokratiska styrets politik, betonar han den sociala radikalismen, de humanitära grundsatserna och den medborgerliga likställigheten på ett sätt som vittnar om djupt engagemang — det finns storhet i hans formuleringar. Det är typiskt då han talar om tolerans och vidsyn inför USA:s veteraner, knappast instillda på denna förkunnelse. Med någon överdrift kan det sägas att det grövre valarbetet till stor del skötts av Truman, som inför avgången blivit ännu mer folkligt skojfrisk och liksen än tidigare; det är främst Truman som i detalj påvisat oklarheten, motsägelserna och det grovt taktiska i Eisenhowers agitation. Vicepresidentkandidaten Sparkman kan sägas vara liberal för att vara sydstatsman, men konservativ för att vara demokrat; av de fyra ledande kandidaterna har han varit den minst framträdande.

Skillnaden i inrikespolitisk hållning mellan de båda presidentkandidaterna kan endast vagt formuleras. Stevenson är utan tvivel socialt och socialpolitiskt mera radikal; ett bevis härpå är hans skärpa kritik av Taft—Hartley-lagen. Eisenhower har inte yttrat så konservativt gammalliberala ting som Herbert Hoover, men en allmän kritik av "välfärdsstaten" framträder i hans uttalanden, och här är han representativ för de ledande republikanerna. Jordbrukarna har fått ungefär samma löften om höga och stabila priser av båda kandidaterna. I rasfrågan har Stevenson klart uttalat sig för federal lagstiftning om lika möjligheter till anställning, såvida delstaterna inte lagstiftar i saken; Eisenhower har allmänt tagit ställning för lika rättigheter, men inte sagt något så bindande. Stevenson har förklarat att oljefördelade områden utanför kusten skall tillhöra unionen, medan Eisenhower tagit delstaternas parti och därigenom vunnit oljeintressena i Texas och Louisiana. Den medborgerliga friheten hävdas starkast av Stevenson, som med stor skärpa tagit avstånd från trohetseder och andra ingredienser i jakten på "samhällsfarliga".

Den amerikanska pressen är full av undersökningar och spekulationer om läget inom olika regioner och socialgrupper. Enligt en opinionsundersökning från mitten av denna månad har Stevenson i det hela gått avsevärt framåt. Tar man med dem som ger ett visst företräde åt en kandidat utan att utsiga sig bestämt, skulle 49 procent av väljarna rösta republikanskt, 45 procent demokratiskt; i början av månaden var motsvarande siffror 51 och 44. Märkligt är att resultatet blir helt annorlunda om frågan ställes vilket parti som kan vänta bäst tränja den tillfrågades intressen; då nämner blott 31 procent det republikanska partiet, 48 procent det demokratiska. En väsentlig orsak till denna egendomliga divergens är säkerligen Eisenhowers allmänna personliga prestige. Pressen är övervägande för Eisenhower, men den är alltid skarft republikansk. Frågan om valsituktera uppfattas ser i ett antal speciella problem. Skall Eisenhower genom sin ställning i oljefrågan och sin allmänna konservatism locka över några sydstater på den republikanska sidan? Skall negrerna — sannolikt fyra miljoner röstande och tungan på vågen i flera stater i nordost — ge ett stort flertal åt demokraterna, såsom de gjort 1932—1948? Skall farmarna i Mellanvästern bestämmas av de fördelar de fått under Frunklin Roosevelt och Truman? Striden under de tio dagar som återstår till valet kan bli avgörande för miljoner väljare och därmed för utgången.

De båda presidentkandidaterna Eisenhower (till vänster) och Stevenson gör alla hårdare å varandra allteftersom valdagen närmar sig. Medan Eisenhowers tal i hög grad bär spår av inflytande från det republikanska partimaskineriet, har Stevenson förmått att vidmakthålla en personlig stil i sina anföranden.

Statistisk årsbok för år 1952

har nu utkommit. Denna årgång (den trettinionde) företer gynnsia betydande ändringar mot tidigare. Så gott som alla historiskt betonade tabeller har uteslutits — tillbakablickarna sträcker sig inte längre än till 1940-talet. I gengäld har en mängd nytt stoff fått rum, framför allt på sådana områden som sjöfart, försäkring, sociala förhållanden, fängvård och finansväsen. För att underlätta upptäckten av de nya tabellerna har de i innehållsförteckningen försetts med ett tecken. Materialet har vidare i en rad fall delats upp på flera smärre tabeller, vilket bör vara ägnat att underlätta bokens användning för mindre vana statistiklästare. Typografiin har också i övrigt förbättrats. Slutligen har den lämnides med den svenska texten löpande franska ersatts med engelsk text.

Att det historiska materialet försvunnit kommer emellertid inte att betyda försämrad service för framtiden. Detta material kommer nämligen i betydligt utökat skick att infoma i en särskild publikation, en historisk-statistisk handbok som skall utkomma med längre mellanrum — man får förmoda att mellanrummen inte blir större än cirka fem år, så att materialet när det av åldersskäl försvinner ur Statistisk årsbok tämligen snabbt skall kunna överföras till handboken. Till nästa höst beräknas handbokens första nummer vara färdigt; den kommer då att innehålla en mängd stoff som tidigare ej förelegat tryckt eller statistiskt bearbetat.

De ändringar som har vidtagits är att hälsa med tillfredsställelse. Man vinner på en gång beträffande det aktuella och i fyllight historiskt material. Statistiska centralbyrans chef, professor Karin Kock, som varit initiativtagaren och den drivande kraften i omläggningsarbetet, har all anledning att känna tillfredsställelse med resultatet.

PRESSGRANNAR

Enligt den s. k. fyrsprocentsregeln skall jordbrukarna själva ta en del av de ekonomiska risker som förbundna med villkoren för statsmakternas engagemang med "garantipriser" baserade på den otymplige jordbruksskiljelens utslag. Generaldirektör Olof Söderström i statens jordbruksnämnd - har, med åberopande av regleras för denna jordbrukarnas självvisk, hävdat att skördeuppskattningen bör vägs från en beräkning av hur stor skörden blivit om inte regnskadorna förvärrat bärgningen. Vad själva regnskadorna beträffar anser generaldirektoren att dessa är oberoende av kalkylen och "får bli föremål för stöddtgärder i annan form".

Denna inställning från hr Söderströms sida har emellertid uppstirt en del på jordbrukarsidan, som beskyllnyttjas intresse se till att samhällets resurser utnyttjas på det sätt, som bäst gagnar syftet att skydda pengarnas värde och sysselsättningen? Uppenbarligen har regeringen den rätten om dem och kan tryggas sig till majoritet. Regeringen handlar här inte ensam i stöv mot folkviljan. Den handlar på sin höjd stick i stäv mot minoritetens vilja. Men det är någonting helt annat — vi hålll på att säga gamka naturligt tillstånd.

Något för antisocialistiskt sinnade bondeförbundare att fundera över.

Liberalismen i vårt land har upptvet en renässans också som politisk rörelse. Man kan peka på många förklaringar, men kommer aldrig från den personlige: hårt arbete av dugligt folk med fast övertygelse. En av dem som verkligen dragit lasset uppför backen fyller i dag 60 *år*. Det är John Bergvall. Upsala Nya Tidning (fp) överräcker denna vilfärtjänta blomma:

Som upsalastudent var han med om det sista stora uppflammandet av den gamla verdandismen, under den konstitutionella kampen 1914. Tjugo år senare övertog hen ledningen av den lilla grupp som utgjorde resterna av Stockholmsliberalismen. Det gjorde hen på ett sätt som snabbt förde honom in i folkpartiets ledning — vad hen betyt där kan inte anlydas på några korta rader. Nu sitter hen som finansborgarråd i Stockholm och bevisar där i handling att moderna liberaler inte vanslåktats på föregångarna när det gäller viljan och förmågan att regera.

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon: 22 40 00
för riksanstal: 22 40 30
Telegramadress: *Dagesgheter*
Postgiro: 1818 (för annonser)
nummer: 1617 (för prenumeration)
Chefredaktör: *Herbert Tingsten*
(Träffas skiftet kl. 12.30—14.30)
Politisk huvudredaktör:
Leif Kalberg
Redaktionschef och ansvarig utgivare: *Sten Rindum*
Dagens Nyheters Aktiebolag:
Verkst. direktör: *Helge Hultberg*
PRENUMERATIONSPRISERNA
A + Stockholmsupplagan
Stor-Stthlm Övrigt tätbinningsområde landet
Månad ..... kr. 6:— kr. 5:75
Kvartal .... „ 17:50 „ 16:75
Halvår ..... „ 34:00 „ 32:—
ANNONSPRISLISTA
daterad 1/7 1952 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Stockholm 1952.

NIZZA, LES IRIS,
190 Rue de France,
trivsamt och prydligt hotell nära plagen. V. o. k. rinn. vatten. Gott kök. Lugnt läge. Trädgård. Helpension 1.200 frs. Skatt och service inberäknade.

Underbara små mattor till överkomliga priser

Karadja	58/64	Kr.	80:—
Hamadan	60/97	„	140:—
Heris	102/130	„	250:—
Meseyan	90/157	„	275:—
Belutsistan	89/162	„	280:—
Saruk	66/124	„	340:—
Bergamo	120/145	„	375:—
Sarabend	105/150	„	425:—
Mecka	105/155	„	550:—
Schiraran	99/162	„	560:—
Senna	110/155	„	575:—

Gallerimattor

Hamadan	105/235	Kr.	500:—	Veramin	90/384	Kr.	950:—
Karadja	78/300	„	675:—	Sopa	100/317	„	950:—
Bidjar	102/295	„	725:—	Heris	104/457	„	1.050:—
Täbriz	89/345	„	800:—	Bachtiari	125/335	„	1.100:—
Saruk	92/426	„	850:—				

Semi-antika mattor i orientaliska mått

Äkta Orientaliskt till överkomligt pris

om Ni passar på nu!

Släpp in något av Orientens särgena skönhet och glödande färgglädje i Ert hem! Hos Ringström & Khan — Sveriges största specialaffär för mattor — kan Ni just nu komma över orientmattor till priser som är förvånande låga med hänsyn till de förstklassiga kvaliteterna. Kom också ihåg att orientmattan inte bara är en prydnad, som val smälter in i varje miljö, utan dessutom den mest slitstarka och tacksamma matta som över huvud kan tänkas. Unna Er därför glädjen att äga åtminstone n å g o n orientmatta — de förekommer också i alla små format.

Full garanti på varje exemplar

Medelstora format

Eskihir	119/204	Kr.	375:—
Afshar	145/175	„	425:—
Hamadan	129/212	„	600:—
Gorogan	125/200	„	625:—
Feraghan	140/210	„	700:—
Heris	147/201	„	750:—
Tschouschagan	131/210	„	750:—
Bochtiari	138/222	„	750:—
Bidjar	135/205	„	900:—
Täbriz	155/176	„	1.000:—
Saruk	142/215	„	1.000:—
Lore	165/250	„	1.450:—
Senna	165/260	„	2.000:—
Kirman	151/241	„	2.300:—

Stora format

Belutsjistan	200/285	Kr.	1.300:—
Hamadan	208/305	„	1.600:—
Bochtiari	214/293	„	1.700:—
Afghan	230/340	„	1.750:—
Lore	223/380	„	1.875:—
Serabend	211/310	„	1.900:—
Hamadan	208/310	„	2.250:—
Täbriz	219/304	„	2.500:—
Bochtiari	312/330	„	2.650:—
Kechan	206/296	„	2.900:—
Teheran	211/338	„	3.000:—
Saruk	250/307	„	3.200:—
Kirman	218/300	„	3.600:—

Extra stora

Heris	310/376	Kr.	2.900:—
Bochtiari	211/417	„	3.500:—
Serabend	310/425	„	3.650:—
Lilihan	270/370	„	3.850:—
Täbriz	248/412	„	4.000:—
Hamadan	242/513	„	4.400:—
Yezd	279/513	„	4.500:—
Bidjar	265/363	„	5.000:—
Kirman	305/410	„	7.200:—
Mached	437/600	„	9.600:—

RINGSTRÖM & KHAN
SVEAVÄGEN 32 VID CENTRUM Tel. 231155

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.